

Αλέξανδρος Αζαΐζες, Η ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ RENE DESCARTES. Ο ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΑΙΟΦΡΟΣΥΝΗΣ, (Πρόλογος, Γιάννης Πρελορέντζος) εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα 2023, 214 σελ. ISBN: 9789600241372

Μαρία Κουμαριανού 

Το βιβλίο *Η ηθική φιλοσοφία του René Descartes* επιχειρεί μια συστηματική και κατανοητή προσέγγιση της καρτεσιανής ηθικής σκέψης, εστιάζοντας σε μια από τις πιο ουσιαστικές αλλά συχνά παραγνωρισμένες έννοιές της: τη γενναιοφροσύνη (*générosité*). Αν και ο Descartes είναι ευρύτερα γνωστός ως θεμελιωτής της νεότερης φιλοσοφίας και της ορθολογικής μεθόδου, το έργο αυτό αναδεικνύει τη βαθιά ηθική διάσταση της φιλοσοφίας του και τη σημασία της για τη διαμόρφωση του χαρακτήρα και της ανθρώπινης πράξης.

Στον πυρήνα της παρουσίασης βρίσκεται το έργο *Τα Πάθη της Ψυχής*, όπου ο Descartes ορίζει τη γενναιοφροσύνη ως τη συνειδητή αναγνώριση ότι το μόνο που μας ανήκει πραγματικά είναι η ελεύθερη βούλησή μας και η ορθή χρήση της. Η γενναιοφροσύνη δεν ταυτίζεται με την κοινωνική μεγαλοψυχία ή τη φιλανθρωπία, αλλά αποτελεί μια εσωτερική αρετή αυτογνωσίας και αυτοσεβασμού, που οδηγεί το άτομο στην ηθική αυτοκυριαρχία.

Το βιβλίο δείχνει πώς, για τον Descartes, η γενναιοφροσύνη λειτουργεί ως ρυθμιστής των παθών. Ο γενναιόφρων άνθρωπος δεν καταπιέζει τα συναισθήματά του, αλλά τα κατανοεί και τα κατευθύνει μέσω της λογικής, αποφεύγοντας τόσο την υπεροψία όσο και την ταπεινοφροσύνη. Με αυτόν τον τρόπο, η γενναιοφροσύνη καθίσταται η ύψιστη ηθική αρετή, από την οποία απορρέουν η δικαιοσύνη, η ανεκτικότητα και ο σεβασμός προς τους άλλους.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση της γενναιοφροσύνης με την ελευθερία και την ευθύνη. Ο Descartes θεωρεί ότι ο ηθικός άνθρωπος δεν ορίζεται από εξωτερικούς κανόνες, αλλά από την εσωτερική του στάση απέναντι στις πράξεις του. Η γενναιοφροσύνη, ως συνειδητή επιλογή του αγαθού, καθιστά το άτομο αυτόνομο και ηθικά ώριμο.

Συνολικά, το βιβλίο προσφέρει μια ουσιαστική συμβολή στη μελέτη της καρτεσιανής ηθικής φιλοσοφίας, αναδεικνύοντας τη γενναιοφροσύνη ως κεντρικό άξονα της ανθρώπινης αρετής. Απευθύνεται τόσο σε φοιτητές φιλοσοφίας όσο και σε αναγνώστες που ενδιαφέρονται για τη σχέση λογικής, συναισθήματος και ηθικής πράξης, δείχνοντας ότι η σκέψη του Descartes παραμένει επίκαιρη και βαθιά ανθρώπινη.